

6 Ecologisch werkprotocol Onderhoud verhardingen

In dit Ecologisch werkprotocol is geen habitatbenadering van toepassing.

In dit Ecologisch werkprotocol worden de beschermende maatregelen voor het onderhoud aan wegen en verharding behandeld. Indien voorafgaand aan de werkzaamheden gemaaid moet worden is hiervoor het werkprotocol maaien van toepassing (EWP 2A of 2B).

Wegen worden onderverdeeld in verhard (o.a. asfalt en klinkers), half verhard (o.a. grind) en onverhard (o.a. zand). Onder **verharding** wordt verstaan het deel van de weg waar het verkeer direct overheen rijdt.

Handelingen die onder dit werkprotocol vallen:
<ul style="list-style-type: none"> • Onderhoud van eigen terreinen zoals parkeerterreinen en rioolwaterzuiveringen • Reparaties aan asfalt en bestrating • Gladheidbestrijding • Het plaatsen van materiaal in tijdelijk depot en/of schaftkeet
Handelingen die hier NIET onder vallen:
<ul style="list-style-type: none"> • Grootschalig en incidenteel onderhoud en renovaties. • Graafwerkzaamheden en bouwrijp maken van gronden. • Het aanleggen of verwijderen van tijdelijke wegen, bouwwerken of installaties

Inhoud

1. Algemene maatregelen	2
2. Aanwezige beschermde soorten	2
3. Soortgebonden maatregelen.....	3
3.1 Grote zoogdieren	3
3.2 Amfibieën / Reptielen.....	4
Vuursalamander, Vroedmeesterpad en Knoflookpad	4
3.3 Insecten	5
3.4 Planten.....	5
3.5 Vogels	6

1. Algemene maatregelen

Onderstaande maatregelen worden altijd toegepast ongeacht of er wel of geen beschermde soorten aanwezig zijn.

- Schade aan bermen, oevers, taluds, houtsingels, bosjes en solitaire bomen, bijvoorbeeld door insporing¹, vertrapping of beschadiging bast wordt voorkomen.
- Werkzaamheden vinden tijdens de daglichtperiode plaats om verstoring door verlichting te voorkomen. Er wordt niet gewerkt in het uur na zonsopkomst en ook niet in het uur voor zonsondergang. Als werkzaamheden om waterstaatskundige redenen in het donker worden uitgevoerd, wordt enkel de werkplek verlicht en uitstraling naar de omgeving voorkomen.
- Markeren van soorten en leefgebieden wordt altijd door een ecologisch deskundige uitgevoerd

Technieken toepassen om slachtoffers te voorkomen:

- Één richting opwerken, richting een rustige/natuurlijke locatie waar dieren de werklocatie kunnen verlaten, voldoende dekking en alternatief leefgebied aanwezig is. Bij vlakvormige oppervlakten wordt altijd van binnen naar buiten gewerkt, zodat dieren kunnen wegvluchten.
- Met machines en voertuigen wordt stapvoets (< 5 km/u) gereden of gevaren.

2. Aanwezige beschermde soorten

Voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden dient de fieldmaps-app (ecologische verspreidingskaart) te worden geraadpleegd, voor controle op aanwezige beschermde soorten². Het Waterschap Limburg verstrekt NDFF-gegevens aan derden die in opdracht beheer en onderhoud activiteiten uitvoeren. Opdrachtnemers dienen deze gegevens in hun eigen projectmanagementsystemen te verwerken. Er worden in ieder geval waarnemingen van soorten over de laatste 3 jaar gebruikt.

Dit ecologisch werkprotocol is opgesteld aan de hand van huidige bekende data over het voorkomen van beschermde soorten binnen het beheergebied³. Als er beschermde soorten worden waargenomen in NDFF of veld die niet uitgewerkt zijn in dit EWP zoals genoemd in de voetnoten bij de diverse soortgroepen dient contact te worden opgenomen met de ecologisch deskundige⁴. Deze bepaalt of de algemene maatregelen genoeg dekkend zijn of dat er aanvullend soortspecifieke maatregelen nodig zijn en er een aanvulling dient te komen op dit EWP.

---

¹ Insporing maximaal 50 mm

² Fieldmaps app is een weergave van de NDFF gegevens van de afgelopen 3 jaar. NDFF bevat ook de resultaten uit de monitoring van de meetnetten uitgevoerd door het waterschap Limburg. Elk half jaar worden NDFF gegevens geactualiseerd.

³ Soorten die geen negatieve effecten ondervinden van deze activiteit, soorten die voldoende beschermd worden door de algemene maatregelen en soorten die vrijgesteld zijn ([Bijlage X, Omgevingsverordening Limburg](#)) worden niet apart behandeld in dit EWP.

⁴ Noordse woelmuis komt tot op heden niet voor in het beheergebied, zie paragraaf 'aanwezige beschermde soorten' in dit protocol.

3. Soortgebonden maatregelen

3.1 Grote zoogdieren^{5 6}

Voorkeursperiode: werken buiten de kwetsbare periode.

Tabel 1. Bever, Das en Otter: *Groen*: voorkeursperiode, *Rood*: kwetsbare (kraam)periode. Inzet optie 2 in overleg met ecologisch deskundige.

	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
Bever ⁷	Groen				Rood			Groen				
Das	Rood						Groen					Rood
Otter	Groen			Rood				Groen				

Burcht en hol wordt niet beschadigd.

Werkzone's (Figuur 1).

1. Werkzaamheden buiten de beschermingszone (20 meter) kunnen jaarrond plaatsvinden.
2. Binnen de beschermingszone van 20 meter vinden plaats in overleg met ecologisch deskundige.
3. Werken binnen 5 meter toegestaan wanneer met handkracht wordt gewerkt.

Figuur 1. Verschillende werkzone's in bevergebied.

Optie 2: Als werkzaamheden vanwege dwingende redenen binnen de kwetsbare periode en binnen 20 meter moeten plaatsvinden, moet dit worden afgestemd met de ecologisch deskundige.

Door graafactiviteit van bevers kunnen wegtaluds verzakken wat kan leiden tot onveilige situaties. Indien niet tijdig wordt ingrepen, kan dit op termijn tot acute veiligheidssituaties leiden. Er is in dit geval sprake van een calamiteit³ en er kan daarom jaarrond volgens het bever protocol⁴ worden ingegrepen.

Bij recente pijpen en hopen van dassen die binnen een maand zijn ontstaan in/nabij wegtaluds waarbij veiligheid in het geding kan komen, kan conform bijlage 8 van de gedragscode worden ingegrepen. Dit betreft een generieke handelwijze die onder de werking van een gedragscode kan worden uitgevoerd en is van toepassing bij niet-acute situaties (niet zijnde calamiteiten).

⁵ Edelhert en damhert komen tot op heden niet voor in het beheergebied, zie paragraaf 'aanwezige beschermde soorten' in dit protocol

⁶ Wild zwijn: nulstandbeheer en valt onder algemene maatregelen

⁷ Faunabeheerplan Bever gespecificeerd voor Limburg 7.3.4 hanteert een kraamperiode van 1 mei tot en met 15 augustus. Vanaf circa 15 augustus zijn de jongen dermate zelfstandig dat ze zelfredzaam zijn.

3.2 Amfibieën / Reptielen

Amfibieën komen met name tijdens de voorjaars- en najaar migratie tussen het winter- en voortplantingshabitat in aanraking met verharding. Het gaat daarbij om het oversteken van wegen, maar ook afwateringssystemen zoals rioolputten en afwateringsgoten waar dieren in terecht komen. Maatregelen zijn met name gericht op het in stand houden van voorzieningen die verkeersslachtoffers voorkomen en voorzieningen die voorkomen dat dieren in afwateringssystemen verdwijnen.

- Bij het uitvoeren van werkzaamheden in de migratieperiode mag geen barrièrevorming plaatsvinden van trekkende dieren. Dit betekent dat er niet 's nachts gewerkt wordt en de amfibieëntunnel toegankelijk blijft voor trekkende dieren.
- Plaatsen waar juridisch beschermde amfibieën en reptielen voorkomen, worden gemarkeerd en slechts indien noodzakelijk betreden. Op dergelijk plaatsen wordt met zorg voorkomen dat de bodem wordt beschadigd of platgereden.

Tabel 2. Groen: Algemene maatregelen van toepassing. Geel: schakel ecologisch deskundige in.

	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
Amfibieën: geebuikvuurpad, alpenwatersalamander, boomkikker, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreppad, vroedmeesterpad, vinpootsalamander en vuursalamander.	Houtrillen, Boomstronken en bladhopen ontzien			Controleren op aanwezige dieren. ⁸								
Reptielen: hazelworm ⁹ , adder, gladde slang, levendbarende hagedis ¹⁰ , zandhagedis en ringslang.	Controleren op aanwezige dieren ⁸ .											

Vuursalamander, Vroedmeesterpad en Knoflookpad

Informatieplicht omgevingswet Provincie Limburg! (Bijlage 1) Minimaal één week vooraf aan de uitvoerende werkzaamheden, doormiddel van onderstaand formulier.

https://formulieren.limburg.nl/provincielimburg/melding_omgevingswet

⁸ Verplaatsen van dieren naar veilig heenkomen of verdreven zonder het dier te beschadigen.

⁹ Vrijgestelde periode Bijlage X [Omgevingsverordening Limburg](#).

¹⁰ Vrijgestelde periode Bijlage X [Omgevingsverordening Limburg](#).

3.3 Insecten¹¹

Juridisch beschermde Insecten:

Veldparelmoervlinder, Teunisbloempijlstaart, Donker pimpernelblauwtje, Sleedoornpage, Iepenpage, Bruine eikenpage, Kleine IJsvogel vlinder, Vermiljoenkever en Vliegend hert.

Bij de werkzaamheid 'onderhoud verhardingen' is de kans op het overtreden van verbodsbepalingen voor insecten klein.

Voor het uitvoeren van werkzaamheden geldt:

- Plaatsen waar juridisch beschermde insecten voorkomen, worden gemarkeerd en slechts indien noodzakelijk betreden. Op dergelijk plaatsen wordt met zorg voorkomen dat de vegetatie wordt beschadigd.
- Grond en materialen worden elders opgeslagen. Er worden geen voertuigen geparkeerd.
- Oude houtstapels van eikenhout, waarin mogelijk larven van het vliegend hert voorkomen, worden gespaard.

3.4 Planten

Voor deze categorie zijn voornamelijk muurflora en planten die groeien op stenige plaatsen relevant. Voorbeelden zijn muurbloem, smalle raai, echte gamander en beschermde varens (Schubvaren en Blaasvaren). Ook straatkolken of rioolputten kunnen een groeiplaats bieden aan muurflora.

Alle soorten

Voor het uitvoeren van werkzaamheden geldt:

- Groeiplaats van de (muur)planten markeren en sparen bij werkzaamheden.
- abiotische factoren zoals vocht en schaduw in stand houden.
- Grond en materialen worden niet op groeiplaatsen gedeponereerd.
- Voor een- of tweejarige soorten kan na zaadzetting bestendig beheer en onderhoud worden uitgevoerd waarbij abiotische factoren in stand blijven.
- Planten van de Aandachtsoortenlijst¹² worden behandeld alsof ze wettelijk beschermd zijn.
- Zoutstrooier zodanig afstellen dat er geen zout in de berm of aanliggende berm sloten komt.

---

¹¹ Soorten zoals kommavolvlinder, Grote weerschijnvlinder en pimpernelblauwtje komen tot op heden niet voor in beheergebied, zie paragraaf 'aanwezige beschermde soorten' in dit protocol.

¹² Is in ontwikkeling

3.5 Vogels¹³

Het gaat hierbij met name om vogels die broeden op of aan het water (meerkoet, fuut, knobbelzwaan, waterhoen, zwarte stern, etc.) en op taluds (grondbroeders zoals graspieper, patrijs en weidevogels). Ook dicht langs het water, in riet, struwelen en bomen broedt nog een groot aantal soorten.

Voorkeursoptie: buiten de kwetsbare periode.

Tabel 3. Vogels: *groen*; buiten broedseizoen. Bescherming van Jaarrond beschermde nesten en broedende vogels. *rood*: Zwaartepunt broedseizoen

j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
			Broedseizoen				Broedende vogels / nesten				

Het zwaartepunt van het [broedseizoen](#) ligt in de periode van 15 maart tot 15 juli, maar dat kan verschillen per soort en per jaar. Er hoeft alleen rekening te worden gehouden met deze periode indien er sprake is van (een) broedgeval(len).

Broedende vogels, in gebruik zijnde nesten (vanaf het moment van nestbouw t/m de periode van het nest als rustplaats voor pullen) en aanwezige eieren mogen niet worden verstoord en dienen te worden gespaard. Ook buiten het reguliere broedseizoen.

Bij werken binnen de kwetsbare periode op locaties waar broedende vogels kunnen worden aangetroffen is locatiebezoek verplicht. Dit moet worden uitgevoerd of gecoördineerd door een ecologische deskundige. Actieve nesten moeten worden gemarkeerd (mag digitaal) en rond een nest moet rondom minimaal 10 meter vegetatie met voor nestvlinders, voldoende dekking en foerageermogelijkheden worden gespaard. De markering wordt direct na het maaien verwijderd. Gevonden nesten worden genoteerd en ingevoerd in de NDFF.

Ongeacht of er voorgelopen is dient er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden te allen tijde te worden gelet op alarmerende vogels en hun nesten. Bij het aantreffen van een nest die behandeld te worden zoals hierboven beschreven.

Jaarrond beschermde nesten

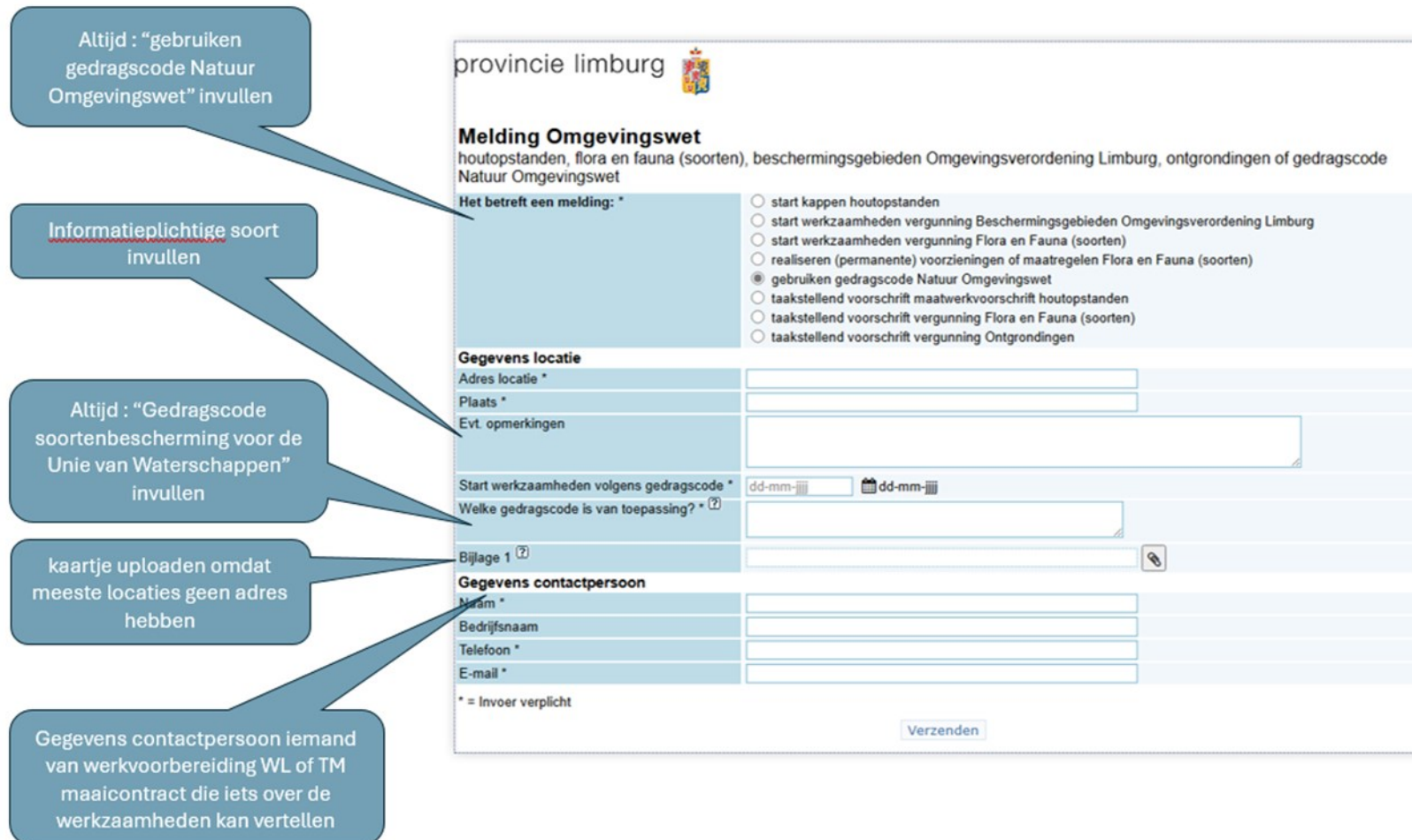
Een aantal soorten vogels heeft [jaarrond beschermde nesten](#).

IJsvogel/oeverzwaluw

Beschadiging van nesten door werkzaamheden wordt jaarrond voorkomen.

¹³ Zwarte stern komt tot op heden niet voor in beheergebied, zie paragraaf 'aanwezige beschermde soorten' in dit protocol.

Instructie informatieplicht bijzondere soorten zie https://formulieren.limburg.nl/provincielimburg/melding_omgevingswet

provincie limburg

Melding Omgevingswet
houtopstanden, flora en fauna (soorten), beschermingsgebieden Omgevingsverordening Limburg, ontgrondingen of gedragscode Natuur Omgevingswet

Het betreft een melding: *

- start kappen houtopstanden
- start werkzaamheden vergunning Beschermingsgebieden Omgevingsverordening Limburg
- start werkzaamheden vergunning Flora en Fauna (soorten)
- realiseren (permanente) voorzieningen of maatregelen Flora en Fauna (soorten)
- gebruiken gedragscode Natuur Omgevingswet
- taakstellend voorschrift maatwerkvoorschrift houtopstanden
- taakstellend voorschrift vergunning Flora en Fauna (soorten)
- taakstellend voorschrift vergunning Ontgrondingen

Gegevens locatie

Adres locatie *

Plaats *

Evt. opmerkingen

Start werkzaamheden volgens gedragscode * dd-mm-jjjj dd-mm-jjjj

Welke gedragscode is van toepassing? *

Bijlage 1

Gegevens contactpersoon

Naam *

Bedrijfsnaam

Telefoon *

E-mail *

* = Invoer verplicht

Callout boxes:

- Altijd : "gebruiken gedragscode Natuur Omgevingswet" invullen
- Informatieplichtige soort invullen
- Altijd : "Gedragscode soortenbescherming voor de Unie van Waterschappen" invullen
- kaartje uploaden omdat meeste locaties geen adres hebben
- Gegevens contactpersoon iemand van werkvoorbereiding WL of TM maaicontract die iets over de werkzaamheden kan vertellen